

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

19. září 2018*

„Kasační opravný prostředek – Státní podpora – Režim podpor zavedený Francií – Neomezená státní záruka poskytnutá Institut Français du Pétrole (IFP) v důsledku jejího postavení jakožto veřejné instituce průmyslové a obchodní povahy (VIPO) – Rozhodnutí, kterým se určuje, že toto opatření zčásti není a zčásti je státní podporou slučitelnou s vnitřním trhem, s výhradou dodržení určitých podmínek – Pojem ‚režim podpor‘ – Domněnka o existenci výhody – Důkazní břemeno a míra dokazování“

Ve věci C-438/16 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 4. srpna 2016,

Evropská komise, zastoupená B. Stromskym a D. Grespanem, jako zmocněnci,

navrhovatelka,

příčemž dalšími účastnicemi řízení jsou:

Francouzská republika, zastoupená D. Colasem a J. Bousin, jako zmocněnci,

IFP Énergies nouvelles, se sídlem v Rueil-Malmaisonu (Francie), zastoupená E. Morgan de Riverym a E. Lagathu, avocats,

žalobkyně v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení J. L. da Cruz Vilaça, předseda senátu, A. Tizzano (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, A. Borg Barthet, M. Berger a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: V. Giacobbo-Peyronnel, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. září 2017,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. prosince 2017,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

- 1 Evropská komise se kasačním opravným prostředkem domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 26. května 2016, Francie a IFP Énergies nouvelles v. Komise (T-479/11 a T-157/12, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2016:320), v rozsahu, v němž jím Tribunál zrušil čl. 1 body 3 až 5, jakož i články 2 až 12 rozhodnutí Komise 2012/26/EU ze dne 29. června 2011 o státní podpoře C 35/08 (ex NN 11/2008), kterou Francie poskytla veřejné instituci „Institut français du pétrole“ (Úř. věst. 2012, L 14, s. 1, dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

- 2 Článek 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [108 SFEU] (Úř. věst. 1999, L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), platný v době rozhodné z hlediska skutečností dotčených v původním řízení, zněl následovně:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) ‚podporou‘ jakékoliv opatření splňující všechna kritéria stanovená v čl. [107 odst. 1 SFEU];

[...]

- c) ‚novou podporou‘ každá podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivou podporu, která není existující podporou, včetně změn existující podpory;

- d) ‚režimem podpory‘ jakýkoliv akt, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření poskytnuta jednotlivá podpora pro podniky definované aktem obecným nebo abstraktním způsobem, a dále akt, na jehož základě může být na neurčitou dobu a/nebo na neurčitou částku poskytnuta pro jeden nebo několik podniků podpora, která není spojena se zvláštním projektem;

- e) ‚jednotlivou podporou‘ se rozumí podpora, která není poskytnuta na základě režimu podpory nebo která je poskytnuta na základě režimu podpory, ale musí být oznámena;

[...]“

- 3 V bodě 1.2 sdělení Komise o použití článků [107] a [108 SFEU] na státní podpory ve formě záruk (Úř. věst. 2008, C 155, s. 10, dále jen „sdělení o zárukách“), nadepsaném Typy záruk, se uvádí:

„Záruky jsou ve své nejčastěji užívané podobě spojeny s půjčkou nebo jiným finančním závazkem uzavřeným mezi dlužníkem a věřitelem; lze je poskytovat jako individuální záruky nebo v rámci systémů záruk.

Mohou však existovat různé formy záruk v závislosti na jejich právním základu, typu příslušné transakce, době trvání apod. Aniž by byl výčet úplný, rozlišujeme následující formy záruk:

[...]

- neomezené záruky a záruky omezené co do částky nebo času: za podporu ve formě záruky považuje Komise rovněž výhodnější úvěrové podmínky získané podniky, jejichž právní forma vylučuje konkurzní řízení nebo jiná řízení v případě platební neschopnosti nebo zajistí výslovnou státní záruku nebo pokrytí ztrát státem. Totéž platí, jestliže stát získá účast v podniku a přijme podmínku neomezeného ručení místo obvyklého ručení omezeného,

[...]“

- 4 V bodě 2.1 sdělení o zárukách, nadepsaném „Obecné poznámky“, je uvedeno toto:

„[Podle čl. 107 odst. 1 ES] podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem.

Tato obecná kritéria se stejnou měrou vztahují na záruky. Stejně jako jiné formy případné podpory mohou záruky přímo poskytnuté státem, tedy ústředními, regionálními či místními orgány, a rovněž záruky poskytnuté ze státních zdrojů jinými státem kontrolovanými subjekty, například podniky, a přisuzovatelné orgánům veřejné moci, představovat státní podporu.

Aby se předešlo případným pochybnostem, měl by se objasnit pojem státní zdroje ve spojení se státními zárukami. Přínosem plynoucím ze státní záruky je to, že riziko spojené se zárukou nese stát. Za takové riziko nesené státem by se obvykle měla zaplatit příslušná prémie. Jestliže se stát části nebo celé prémie vzdá, těží z toho podnik a ze státních zdrojů unikají prostředky. I když se ukáže, že stát v rámci poskytnuté záruky nic nezaplatí, může se přesto jednat o státní podporu podle čl. [107 odst. 1 SFEU]. Podpora je poskytnuta v okamžiku, kdy je dána záruka, nikoli v okamžiku, kdy je záruka použita nebo kdy dojde k placení podle podmínek záruky. Zda záruka představuje státní podporu či nikoli, a jestliže ano, jak je ona státní podpora vysoká, musí být stanoveno v okamžiku, kdy je záruka poskytnuta.

[...]“

- 5 Bod 2.2 sdělení o zárukách, který se týká podpory poskytované dlužníkovi, uvádí:

„Obvykle je příjemcem podpory dlužník. Jak je uvedeno v bodě 2.1, za riziko by se obvykle měla zaplatit příslušná prémie. Pokud dlužník nemusí platit prémii nebo platí nízkou prémii, je zvýhodněn. Ve srovnání se situací, kdy záruka není poskytnuta, umožňuje státní záruka dlužníkovi získat lepší finanční podmínky na získání půjčky, než jsou podmínky obvyklé na finančních trzích. Obvykle může dlužník díky státní záruce získat nižší úroky a/nebo nabízet nižší zajištění. V některých případech by dlužník nenašel bez státní záruky finanční instituci, která by byla ochotna mu půjčit za jakýchkoli podmínek. [...]“

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

- 6 IFP Énergies nouvelles (dále jen „IFPEN“), do 13. července 2010 zvaná Institut Français du Pétrole, je francouzský veřejnoprávní subjekt, k jehož úkolům patří výzkum a vývoj v oblasti vyhledávání ložisek ropy a plynu, v oblasti technologií rafinace a petrochemie, vzdělávání inženýrů a techniků a poskytování informací a dokumentace souvisejících s těmito odvětvími.
- 7 Až do roku 2006 měla IFPEN formu právnické osoby soukromého práva a byla podle platných vnitrostátních ustanovení pod hospodářskou a finanční kontrolou francouzské vlády.
- 8 Zákonem č. 2005-781 ze dne 13. července 2005 o programu orientace energetické politiky (Úřední věstník Francouzské republiky ze dne 14. července 2005, s. 11570), byla IFPEN s účinností ke dni 6. července 2006 přeměněna na veřejnoprávní instituci průmyslové a obchodní povahy (dále jen „VIPO“).
- 9 Podle francouzského práva mají VIPO právní subjektivitu oddělenou od státu a finanční nezávislost, jakož i zvláštní svěřené pravomoci, které obecně zahrnují plnění jednoho nebo několika úkolů veřejné služby. Vzhledem ke svému postavení právnických osob veřejného práva nepodléhají obecné úpravě insolvenčních řízení na základě obecné zásady nezabavitelnosti veřejného majetku.

- 10 Specifika právního postavení VIPO přitáhla pozornost Evropské komise, která v rozhodnutí 2010/605/EU ze dne 26. ledna 2010 o státní podpoře C 56/07 (ex E 15/05), kterou Francie poskytla společnosti La Poste (Úř. věst. 2010, L 274, s. 1, dále jen „rozhodnutí La Poste“), poprvé zkoumala toto postavení ve vztahu k pravidlům upravujícím státní podporu v Evropské unii. Komise v tomto ohledu nejprve konstatovala, že vzhledem k jejich postavení je VIPO poskytována implicitní a neomezená státní záruka, a poté konstatovala, že v tomto případě taková záruka byla státní podporou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, jelikož La Poste umožnila získat výhodnější úvěrové podmínky, než které by získala, kdyby byla posuzována pouze podle svých výsledků.
- 11 V rámci řízení, v němž bylo přijato rozhodnutí „La Poste“, informovaly francouzské orgány Komisi v průběhu roku 2006 o přeměně IFPEN ze soukromoprávní právnické osoby na VIPO. Tato informace byla Komisi předána v rámci řízení zahájeného v roce 2005, v němž bylo z hlediska úpravy státních podpory zkoumáno veřejné financování, které IFPEN poskytly francouzské orgány.
- 12 Komise se rozhodla zkoumat zvlášť otázku, zda přeměna IFPEN na VIPO mohla představovat státní podporu ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU, a otázku veřejného financování IFPEN. Dne 16. července 2008 ukončila zkoumání veřejného financování poskytnutého IFPEN a přijala rozhodnutí 2009/157/ES o opatření podpory C 51/05 (ex NN 84/05), které provedla Francie ve prospěch skupiny IFP (Úř. věst. 2009, L 53, s. 13). Tentýž den se Komise rozhodnutím zveřejněným v *Úředním věstníku Evropské unie* (Úř. věst. 2008, C 259, s. 12) rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení týkající se neomezené státní záruky ve prospěch IFPEN a vyzvala zúčastněné strany, aby předložily vyjádření.
- 13 Dne 29. června 2011 přijala Komise sporné rozhodnutí.
- 14 Zaprvé Komise v tomto rozhodnutí na základě obdobných úvah, jaké uvedla v rozhodnutí „La Poste“, dospěla k závěru, že přeměnou IFPEN na VIPO byla této instituci od 6. července 2006 poskytnuta bezplatná, neomezená a implicitní státní záruka.
- 15 Komise v této souvislosti v podstatě uvedla, že vzhledem ke zvláštním znakům spjatým s postavením VIPO plní stát úlohu konečného ručitele za splacení dluhů IFPEN. Dochází tak ke zvýhodnění této instituce a k čerpání státních prostředků, neboť stát se zříká odměny, která je s poskytnutím záruk obvykle spojena. Záruka dále vytváří riziko možného budoucího čerpání státních zdrojů, neboť stát byl povinen platit dluhy IFPEN.
- 16 Komise zadruhé upřesnila, že neomezená státní záruka vyplývající z toho, že má IFPEN postavení VIPO, mohla představovat státní podporu, jelikož se týkala její hospodářské činnosti. Rozhodla se tedy omezit se při posuzování toho, zda jde o státní podporu, pouze na hospodářské činnosti IFPEN.
- 17 Zatřetí se Komise zabývala otázkou, zda tato implicitní a neomezená záruka přinesla IFPEN selektivní výhodu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU ve vztazích s bankovními a finančními institucemi, dodavateli a zákazníky.
- 18 Co se týče vztahů s bankovními a finančními institucemi, Komise dospěla k závěru, že zmíněná instituce neměla v období od její přeměny na VIPO v červenci 2006 až do konce roku 2010 (dále jen „dotčené období“) ze státní záruky spjaté s jejím postavením VIPO žádnou skutečnou hospodářskou výhodu. Komise nicméně zdůraznila, že se tento závěr týká pouze minulosti, jelikož nemůže předvídat budoucí jednání tržních subjektů ani vývoj jejich vnímání vlivu státní záruky na riziko neplacení závazků ze strany IFPEN.
- 19 Pokud jde dále o vztahy s dodavateli, Komise dospěla k závěru, že IFPEN získala skutečnou hospodářskou výhodu spočívající ve snížení cen uplatňovaných jejími dodavateli. Ke snížení těchto cen podle ní došlo tím, že uvedení dodavatelé hodnotili riziko neplnění závazků IFPEN příznivěji, neboť tato instituce byla jakožto VIPO chráněna před rizikem insolvenčního řízení. V této souvislosti měla

Komise v podstatě za to, že bez státní záruky by dodavatel, který by chtěl získat srovnatelnou záruku, musel využít služeb specializované úvěrové nebo pojišťovací instituce. Snížení ceny tedy mohlo odrážet náklady na krytí případného rizika.

- 20 Co se konečně týče vztahů se zákazníky, Komise uvedla, že díky záruce poskytnuté IFPEN státem mají její zákazníci jistotu, že se IFPEN nikdy nedostane do insolvenčního řízení, a bude tudíž vždy schopna plnit své smluvní závazky, nebo v případě, že by je nebyla schopna plnit, budou oni za nesplnění tohoto závazku odškodněni. Bez této záruky by přitom byl zákazník, který chce získat stejnou úroveň ochrany, nucen sjednat u některého finančního zprostředkovatele záruku za řádné plnění ze smlouvy. IFPEN tedy požívala skutečné hospodářské výhody, která spočívala v tom, že nebylo třeba platit navíc za záruku za řádné plnění ze smlouvy nebo přinejmenším záruku za vynaložení maximálního úsilí, což je výhoda, kterou nabízela svým zákazníkům.
- 21 Komise konstatovala, že hospodářská výhoda, kterou IFPEN získala díky státní záruce, je selektivní, jelikož konkurenti IFPEN, na které se vztahuje obecná insolvenční úprava, nepožívají srovnatelné státní záruky.
- 22 Začtvrté a v poslední řadě Komise zkoumala soulad této státní podpory s pravidly stanovenými v rámci pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Úř. věst. 2006, C 323, s. 1). Dospěla přitom k závěru, že státní podpora poskytnutá „skupině IFPEN“ je slučitelná s vnitřním trhem, s výhradou některých podmínek konkrétně popsáných ve sporném rozhodnutí.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 23 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu dne 9. září 2011 (věc T-479/11) a 5. dubna 2012 (věc T-157/12) podaly Francouzská republika a IFPEN proti spornému rozhodnutí žalobu.
- 24 Na podporu své žaloby Francouzská republika a IFPEN vytýkaly Komisi, že porušila důkazní povinnost v oblasti státních podpor a nesprávně vyložila pojem „selektivní výhoda“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.
- 25 Usnesením ze dne 2. prosince 2013 přerušil Tribunál řízení ve věcech T-479/11 a T-157/12 do vydání rozsudku Soudního dvora ve věci C-559/12 P týkajícího se legality rozhodnutí „La Poste“.
- 26 Dne 3. dubna 2014 vydal Soudní dvůr rozsudek Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 27 Rozhodnutím ze dne 8. září 2015 Tribunál spojil věci T-479/11 a T-157/12 pro účely ústní části řízení a rozsudku.
- 28 Napadeným rozsudkem Tribunál vyhověl částečně žalobě Francouzské republiky a IFPEN a zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž kvalifikovalo záruky vyplývající ze skutečnosti, že má IFPEN postavení VIPO, jako „státní podporu“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU a určilo důsledky této kvalifikace. Ve zbývající části Tribunál žalobu zamítl.
- 29 Odůvodnění napadeného rozsudku relevantní pro projednávaný kasační opravný prostředek je v zásadě následující.
- 30 Tribunál nejprve v bodech 78 až 89 napadeného rozsudku vysvětlil, že metoda, kterou si Komise zvolila ke zjištění existence selektivní výhody ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU a která spočívala ve zkoumání výhod, jež IFPEN získala díky postavení VIPO ve vztazích s bankovními a finančními institucemi, jakož i s dodavateli a zákazníky, nebyla chybná.

- 31 V bodě 90 napadeného rozsudku nicméně uvedl, že způsob, jakým Komise tuto metodu v projednávané věci uplatnila, vykazuje závažné vady, zejména co se týče vymezení výhody, které IFPEN údajně požívala v důsledku toho, že měla postavení VIPO, ve vztazích s dodavateli a zákazníky. V bodě 94 uvedeného rozsudku Tribunál konkrétně konstatoval, že závěr Komise, podle kterého tato záruka dávala IFPEN „skutečnou hospodářskou výhodu“, je založen na čistě hypotetickém odůvodnění.
- 32 Pokud jde o vztahy IFPEN s jejími dodavateli, Tribunál v bodě 95 téhož rozsudku konstatoval, že podle Komise výhoda, kterou tato instituce mohla mít z neomezené státní záruky, spočívala v nižších cenách, které jí nabídli dodavatelé vzhledem k absenci rizika spojeného s neplněním závazků.
- 33 Tribunál však v bodě 99 napadeného rozsudku uvedl, že nic nedokazuje existenci fenoménu nižší ceny na dotčeném trhu nebo v obchodním styku obecně, poskytované dodavateli podnikům, které požívají státní záruky proti riziku platební neschopnosti.
- 34 Co se na druhém místě týče vztahů IFPEN s jejími zákazníky, Tribunál v bodě 111 tohoto rozsudku uvedl, že Komise definovala výhodu, kterou tato instituce měla díky státní záruce spjaté s jejím postavením, v tom smyslu, že její zákazníci nemuseli platit navíc za záruku za řádné plnění ze smlouvy nebo za vynaložení maximálního úsilí.
- 35 Tribunál však v bodě 114 uvedeného rozsudku konstatoval, že takové odůvodnění vychází z toho, že v běžných tržních podmínkách zákazníci takových výzkumných ústavů, jako je IFPEN, využívají záruky tohoto druhu, aby se chránili proti riziku platební neschopnosti svého smluvního partnera, a že v případě takové záruky, které požívá IFPEN, si její zákazníci již nemusí takovou záruku sami obstarávat.
- 36 Tribunál přitom rozhodl, že Komise nepředložila žádný důkaz, který by mohl prokázat podloženost nebo pravděpodobnost tohoto způsobu uvažování.
- 37 V bodech 133 až 181 tohoto rozsudku dále Tribunál zamítl argumenty, které Komise uplatnila stran rozsahu a uplatnění domněnky o existenci výhody zavedené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 38 Tribunál v tomto ohledu v bodě 136 napadeného rozsudku uvedl, že možnost uplatnit domněnku jako důkazní prostředek závisí na věrohodnosti premisy, z níž vychází, a v bodech 139 a 140 tohoto rozsudku připomněl, že domněnka založená v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), spočívá na dvou premisách, které Soudní dvůr považoval za realistické, tj. na příznivém vlivu záruky na to, jak věřitelé hodnotí riziko neplnění závazků ze strany příjemce podpory, a na snížení nákladů úvěru. Tribunál přitom uvedl, že v projednávané věci Komise právě ve sporném rozhodnutí neuvedla nic, co by mohlo prokázat věrohodnost těchto premis, a zejména to, že postavení VIPO, které má IFPEN, může dodavatele motivovat ke snížení cen.
- 39 Jak Tribunál uvedl v bodě 142 rozsudku, Komise se nemohla dovolávat domněnky formulované Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), za účelem prokázání existence výhody ve vztazích IFPEN s jejími dodavateli či zákazníky. Tato domněnka totiž umožňuje prokázat pouze existenci výhody v podobě výhodnějších úvěrových podmínek, a použije se tedy výlučně na vztahy VIPO s finančními a bankovními institucemi.
- 40 Tribunál se rovněž v bodě 162 a násl. napadeného rozsudku vyjádřil k argumentu Komise, který vycházel z unijní judikatury v této oblasti a podle něhož se Komise při posuzování režimu podpory může omezit na zkoumání obecných charakteristik dotčeného režimu za účelem ověření, zda tento režim obsahuje prvky státní podpory.

- 41 V tomto ohledu Tribunál zamítl uvedený argument jako neopodstatněný, aniž rozhodl o námitce nepřípustnosti vznesené IFPEN a Francouzskou republikou proti tomuto argumentu, která vycházela z toho, že sporné rozhodnutí nekvalifikuje dotčenou záruku jako „režim podpory“.
- 42 Tribunál totiž sice v bodě 168 napadeného rozsudku konstatoval, že záruka spjatá s postavením VIPO obecně spadá pod pojem „režim podpory“ ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999, avšak v bodech 169 až 172 tohoto rozsudku konstatoval, že přeměna IFPEN na VIPO, pokud je možné považovat ji za „státní podporu“, představuje podporu poskytnutou na základě režimu podpory, který musí být oznámen, tj. jednotlivou podporu ve smyslu čl. 1 písm. e) tohoto nařízení.
- 43 Co se konečně týče vztahů IFPEN s bankovními a finančními institucemi, Tribunál v bodě 187 napadeného rozsudku uvedl, že Komise se mohla v zásadě spolehnout na domněnku formulovanou v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217). Nicméně v bodech 188 a 189 napadeného rozsudku Tribunál rozhodl, že Komise tuto domněnku sama vyvrátila, když v napadeném rozhodnutí konstatovala, že IFPEN nepožívá žádnou skutečnou hospodářskou výhodu v podobě výhodnějších úvěrových podmínek, které by jí byly poskytnuty bankovními a finančními institucemi na základě jejího postavení VIPO. Tribunál na základě toho dospěl v bodě 190 tohoto rozsudku k závěru, že Komise v rámci posouzení prokázala, že IFPEN v dotčeném období nezískala svou přeměnou na VIPO žádnou výhodu ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 44 Tribunál nakonec dospěl v bodě 197 napadeného rozsudku k závěru, že Komise ve sporném rozhodnutí neprokázala existenci výhody, kterou mohla IFPEN získat ze státní záruky spjaté s jejím postavením VIPO ve vztazích s bankovními a finančními institucemi, dodavateli a zákazníky.
- 45 Tribunál proto zrušil čl. 1 odst. 3 až 5 a články 2 až 12 sporného rozhodnutí, v nichž Komise kvalifikovala záruku vyplývající z toho, že má IFPEN postavení VIPO, jako „státní podporu“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, a určila důsledky této kvalifikace.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 46 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadený rozsudek;
 - vrátil věc Tribunálu k novému posouzení;
 - rozhodl o nákladech řízení v tomto stupni později.
- 47 Francouzská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 48 IFPEN navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravný prostředek;
 - uložil Komisi náhradu veškerých nákladů řízení včetně nákladů vynaložených v řízení před Tribunálem.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

49 Komise předkládá na podporu svého kasačního opravného prostředku tři důvody.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

50 V prvním důvodu kasačního opravného prostředku rozděleném do tří částí Komise vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, když jí zakázal zaměřit se při posouzení pouze na obecné charakteristiky dotčeného režimu podpor, a že nesprávně dospěl k závěru, že záruka, kterou může IFPEN využít ve vztazích s bankovními a finančními institucemi, není státní podporou, jelikož tato instituce nebyla v minulosti skutečně zvýhodněna (první a druhá část). Komise rovněž vytýká Tribunálu, že překročil meze soudního přezkumu, když akceptoval žalobní důvod, který IFPEN nevznesla a který Francouzská republika dostatečně nerozvedla (třetí část).

K první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

51 V rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, který směřuje proti bodům 162 a 164, jakož i proti bodům 168 až 173 napadeného rozsudku, Komise tvrdí, že Tribunál nesprávně rozhodl, že záruka, jejímž příjemcem je IFPEN, nespadá pod pojem „režim podpory“ podle čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999, a že tudíž nemohla vycházet z obecných charakteristik této záruky, aby prokázala, že jde o státní podporu.

52 V této souvislosti Komise uvádí, že pojem „režim podpor“ zahrnuje opatření vyznačující se tím, že některé prvky nejsou definovány a zůstávají neurčeny i v okamžiku přijetí těchto opatření nebo v některých případech dokonce i během jejich uplatňování. Znamená to, že pokud Komise provádí analýzu působnosti takových opatření s cílem určit, zda představují podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, může se omezit pouze na zkoumání jejich obecných charakteristik.

53 V projednávané věci má Komise za to, že státní záruka poskytnutá IFPEN, která není spojena se zvláštním projektem a je poskytnuta na neurčitou dobu a na neurčitou částku, musí být považována za „režim podpor“. Podle názoru Komise se konkrétně jedná o „režim režimů podpor“, neboť poskytnutí záruky IFPEN je součástí širšího režimu podpor, tj. režimu implicitní a neomezené státní záruky, která je podle právních předpisů spjata s postavením VIPO.

54 Komise tedy zpochybňuje tvrzení Tribunálu obsažené v bodech 168 až 170 napadeného rozsudku, podle kterých musí být záruka spjatá s postavením VIPO považována za „režim podpor“, zatímco postavení VIPO a s ním spojená záruka představuje jednotlivou podporu, která musí být oznámena Komisi.

55 V tomto ohledu Komise zaprvé uvádí, že i když závěry uvedené v bodě 171 napadeného rozsudku vyznívají v opačném smyslu, požadavkem na oznámení podpory nelze prokázat, že záruka, jejímž příjemcem je IFPEN, nepředstavuje režim podpor. Komisi musí být totiž oznámeny jak režimy podpor, tak jednotlivé podpory.

56 Zadruhé Komise upozorňuje na skutečnost, že výklad poskytnutý Tribunálem Komisi znemožnil přijmout vhodná opatření požadující, aby francouzské orgány přestaly poskytovat záruku konkrétní VIPO. V souladu s čl. 108 odst. 1 SFEU může Komise navrhopvat vhodná opatření pouze pro režimy podpor, a nikoli pro individuální podpory.

57 IFPEN tvrdí, že první část prvního důvodu je zjevně nepřipustná ze dvou důvodů.

- 58 V tomto ohledu IFPEN nejprve uvádí, že úvahy Komise vycházejí z dosud neznámého výkladu pojmu „režim podpor“, podle něhož by záruka poskytnutá IFPEN byla považována za „režim režimů podpor“. Ve světle čl. 170 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora první část vychází z nových argumentů, jež nelze akceptovat ve stadiu kasačního opravného prostředku.
- 59 IFPEN zadruhé uvádí, že sporné rozhodnutí – jak sám Tribunál uznal v bodě 164 napadeného rozsudku – nekvalifikovalo záruku poskytnutou IFPEN jako „režim režimů podpor“. Toto rozhodnutí totiž bylo přijato na základě hmotněprávních a procesních unijních morem, které vylučují, aby Komise mohla zkoumané opatření považovat za režim podpor.
- 60 Ve věci samé IFPEN a francouzská vláda nesouhlasí s argumenty Komise.

– *Závěry Soudního dvora*

- 61 Je třeba připomenout, že podle čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999 se „režimem podpory“ rozumí jakýkoliv akt, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření poskytnuta jednotlivá podpora pro podniky definované aktem obecným a abstraktním způsobem, a dále akt, na jehož základě může být na neurčitou dobu a/nebo na neurčitou částku poskytnuta pro jeden nebo několik podniků podpora, která není spojena se zvláštním projektem.
- 62 V článku 1 písm. e) totéž nařízení definuje pojem „jednotlivá podpora“ jako podporu, která není poskytnuta na základě režimu podpory, nebo je poskytnuta na základě režimu podpory, ale musí být oznámena.
- 63 Jak dále vyplývá z judikatury Soudního dvora v oblasti státních podpor, v případě režimu podpor se Komise za účelem ověření, zda tento režim obsahuje prvky podpory, může omezit na zkoumání obecných charakteristických znaků dotčeného režimu, aniž je povinna zkoumat každý konkrétní případ použití (rozsudky ze dne 9. června 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a další v. Komise, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 130, jakož i ze dne 15. listopadu 2011, Komise a Španělsko v. Government of Gibraltar a Spojené království, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 122).
- 64 Právě ve světle těchto úvah je třeba ověřit, zda se Tribunál, jak tvrdí Komise, dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 169 až 172 napadeného rozsudku konstatoval, že záruka ve prospěch IFPEN není režimem podpor, a že Komise proto nemohla vycházet z obecných charakteristických znaků tohoto opatření, aby prokázala, že se jedná o státní podporu.
- 65 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že Tribunál v bodě 169 napadeného rozsudku správně konstatoval, že opatření zkoumané ve sporném rozhodnutí obecně nebylo zárukou spjatou s postavením VIPO, ale opatřením specifickým pro přeměnu IFPEN na VIPO, jak vyplývá konkrétně z bodů 21 až 24 odůvodnění tohoto rozhodnutí.
- 66 Je totiž nutno konstatovat, že předmětné opatření neobsahuje žádné ustanovení, na jehož základě by bylo možné poskytovat podporu ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999. Toto opatření tedy pouze dává konkrétní právnické osobě, v tomto případě IFPEN, výhodu ve formě implicitní a neomezené státní záruky spjaté s postavením VIPO, které má za následek to, že je tomuto hospodářskému subjektu taková záruka poskytnuta.
- 67 Z toho důvodu a na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, uvedené opatření nespadá pod pojem „režim podpory“ ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999.

- 68 Na druhém místě je třeba po vzoru IFPEN uvést, že Komise se rozhodla analyzovat dotčené opatření jako jednotlivou *ad hoc* podporu, takže Tribunál může posuzovat platnost sporného rozhodnutí pouze z hlediska této kvalifikace.
- 69 Jak Tribunál konkrétně připomněl v bodě 171 napadeného rozsudku, Komise v bodech 256 až 259 odůvodnění sporného rozhodnutí uvedla, že přeměnu IFPEN na VIPO je třeba považovat za novou podporu ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení č. 659/1999, která podléhá oznamovací povinnosti, a vzhledem k tomu, že jí přeměna IFPEN nebyla formálně oznámena a byla nahlášena pouze incidenčně v rámci jiného řízení, francouzské orgány tuto povinnost nesplnily, takže přeměnu IFPEN na VIPO je třeba považovat za protiprávní podporu.
- 70 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, jak uvedl generální advokát v bodě 78 svého stanoviska, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 172 napadeného rozsudku konstatoval, že přeměnu IFPEN na VIPO je třeba kvalifikovat jako „státní podporu“, takže jde o podporu poskytnutou na základě režimu podpory, který musí být oznámen, tj. jedná se o jednotlivou podporu ve smyslu čl. 1 písm. e) nařízení č. 659/1999.
- 71 Argumentace Komise vycházející z pojmu „režim režimů podpor“ navíc nemůže tento závěr změnit, jelikož tento pojem není součástí nařízení č. 659/1999, jak uvedl i generální advokát v bodě 80 svého stanoviska. Článek 1 tohoto nařízení, který vyjmenovává jednotlivé druhy státní podpory, v tomto ohledu definuje pouze režim podpor a jednotlivé podpory a neumožňuje, aby opatření spadající pod pojem „režim podpory“ podle čl. 1 písm. d) uvedeného nařízení mohlo být samo součástí širšího režimu podpor.
- 72 Totéž platí pro tvrzení Komise, podle kterého to, že Tribunál kvalifikoval přeměnu IFPEN na VIPO jako „jednotlivou podporu“, vedlo k tomu, že Komise nemohla přijmout vhodná opatření ve smyslu čl. 108 odst. 1 SFEU, aby francouzské orgány vyzvala k ukončení poskytování záruky dotyčné VIPO.
- 73 V této souvislosti postačuje uvést, jak uvedl i generální advokát v bodě 82 svého stanoviska, že závěry Tribunálu v bodech 169 až 172 napadeného rozsudku o tom, že je zkoumané opatření jednotlivou podporou, vycházejí z konkrétních skutečností spojených s přeměnou IFPEN na VIPO, které nelze v zásadě vztáhnout na všechny instituce tohoto druhu.
- 74 Za těchto podmínek je třeba v každém případě zamítnout první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku jako neopodstatněnou, aniž je třeba se vyjadřovat k přípustnosti této části.

K druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 75 V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že záruka spjatá s postavením VIPO nedává IFPEN výhodu ve vztazích s bankovními a finančními institucemi, a vycházel přitom pouze z toho, že tato instituce nepožívala v příslušném období v těchto vztazích žádné výhody.
- 76 Komise v tomto ohledu nejprve poukazuje na to, že dotčené opatření je režimem podpory, takže Tribunál měl zkoumat, zda tato záruka byla vzhledem k jejím obecným charakteristikám s to dát IFPEN výhodu v budoucnu bez ohledu na to, že v dotčeném období nebyly úvěrové podmínky ve skutečnosti zvýhodňující. Komise v tomto ohledu zdůrazňuje, že skutečné účinky této záruky v tomto období zkoumala pouze s cílem ověřit, zda se konkrétní přínos v uvedeném období projevil, a nikoli za účelem zjištění, zda záruka byla státní podporou, což závisí výlučně na posouzení možných dopadů tohoto opatření.

- 77 Kromě toho má Komise za to, že přístup Tribunálu by vedl k příznivějšímu zacházení s členskými státy, které neoznamují poskytnutí neomezených záruk, v porovnání s členskými státy, které tyto záruky oznamují v souladu s článkem 108 SFEU, neboť podle ustálené zásady platné v oblasti státních podpor nesmí být prvně jmenované členské státy zvýhodněny před posledně jmenovanými.
- 78 Pokud totiž členský stát oznámí záměr poskytnout záruku tohoto druhu, Komise nemůže znát skutečné účinky daného opatření, a proto zkoumá pouze jeho možné účinky. Pokud naopak členský stát poskytne takovou záruku, aniž ji předem oznámil, bude moci následně prokázat, že dané opatření nemělo žádný konkrétní účinek, a vyloučit tím možnost, že by mohlo být označeno za „státní podporu“. Členské státy by tak byly motivovány k tomu, aby neoznamovaly poskytnutí neomezených záruk.
- 79 Komise podpůrně tvrdí, že i kdyby záruka ve prospěch IFPEN nebyla považována za režim podpor, ale za jednotlivou podporu, Tribunál měl posuzovat možné účinky záruky, tj. účinky, které toto opatření bylo s to vyvolat.
- 80 IFPEN a francouzská vláda s touto argumentací nesouhlasí.

– *Závěry Soudního dvora*

- 81 Je třeba uvést, jak bylo konstatováno v rámci první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, že dotčené opatření není režimem podpor ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení č. 659/1999.
- 82 Tribunál tedy dospěl v bodě 173 napadeného rozsudku ke správnému závěru, že judikatura týkající se důkazních povinností Komise v oblasti státních podpor není v projednávané věci použitelná.
- 83 Jelikož druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku vychází z nesprávné premisy, že dotčené opatření je režimem podpory, musí být tato část za těchto podmínek zamítnuta jako neopodstatněná.
- 84 Pokud jde o argumenty Komise uvedené podpůrně, je třeba ověřit, zda se Tribunál, jak Komise tvrdí, dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že Komise za účelem prokázání toho, že IFPEN byla ve vztazích s bankovními a finančními institucemi zvýhodněna, nemohla zkoumat pouze možné účinky, které předmětné opatření bylo s to vyvolat, ale měla zkoumat i účinky, které záruka spjatá s postavením VIPO skutečně měla.
- 85 Tato argumentace však vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku.
- 86 Tribunál totiž v bodech 79 a 182 uvedeného rozsudku konstatoval, že Komise ve sporném rozhodnutí uznala, že IFPEN v posuzovaném období nezískala ze záruky spjaté s jejím postavením VIPO skutečnou hospodářskou výhodu ve vztazích s bankovními a finančními institucemi. Tribunál konkrétně zdůraznil, že Komise v bodě 199 odůvodnění uvedeného rozhodnutí uvedla, že potenciální výhoda, kterou IFPEN mohla mít z neomezené záruky v podobě výhodnější tržní sazby, se v tomto období neprojevila.
- 87 S ohledem na toto konstatování Tribunál v bodě 188 napadeného rozsudku rozhodl, že vyvrátitelná domněnka ve smyslu rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), podle níž má implicitní a neomezená státní záruka spjatá s postavením VIPO za následek zlepšení finanční situace podniku, který je příjemcem podpory, byla v tomto případě vyvrácena.

- 88 Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, Tribunál netvrdil, že měla za účelem prokázání, že IFPEN byla ve vztazích s bankovními a finančními institucemi zvýhodněna, ověřit skutečné účinky dotčeného opatření v posuzovaném období. Tribunál pouze uvedl, že Komise sama konstatovala, že uvedené opatření v tomto období žádné skutečné účinky nemělo, takže vyvratitelná domněnka ve smyslu rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), byla vyvrácena.
- 89 Druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku proto musí být zamítnuta v plném rozsahu.

K třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

- 90 Ve třetí části prvního důvodu kasačního opravného Komise vytýká Tribunálu, že rozhodl nad rámec důvodů, jež vznesly účastnice řízení v souvislosti s existencí výhody, kterou získala IFPEN ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 91 Komise v tomto ohledu uvádí, že IFPEN její analýzu existence takové výhody v žalobě nekritizovala. Francouzská republika podle ní pouze zpochybňovala existenci této výhody z důvodu, že Komise její existenci neprokázala, avšak na podporu tohoto návrhu nepředložila žádný argument.
- 92 Tribunál proto podle Komise nerespektoval meze soudní pravomoci, když vyhověl námitce, kterou jedna ze žalobkyň v prvním stupni nevznesla a druhá ji dostatečně nerozvedla.
- 93 IFPEN a francouzská vláda s touto argumentací nesouhlasí.

– Závěry Soudního dvora

- 94 Je třeba předeslat, jak vyplývá z bodů 58 a 185 napadeného rozsudku, že Francouzská republika napadla v rámci první části třetího žalobního důvodu v řízení před Tribunálem závěry Komise uvedené ve sporném rozhodnutí stran existence výhody, kterou měla IFPEN mít ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 95 Jak uvedl i generální advokát v bodě 92 svého stanoviska, IFPEN zpochybnila analýzu Komise týkající se existence takové výhody několikrát v žalobě a v replice před Tribunálem.
- 96 Za těchto podmínek musí být první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta jako neopodstatněná.
- 97 Vzhledem k tomu, že všechny tři části prvního důvodu kasačního opravného prostředku byly zamítnuty, je třeba tento důvod zamítnout.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 98 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, který v podstatě směřuje proti bodům 134 až 137 a 188 až 193 napadeného rozsudku, Komise vytýká Tribunálu, že se dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde o vymezení rozsahu domněnky o existenci výhody ve smyslu rozsudku

Soudního dvora ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), a že nesprávně rozhodl, že tato domněnka byla v projednávané věci vyvrácena, pokud jde o vztahy IFPEN s bankovními a finančními institucemi.

- 99 V rámci tohoto důvodu Komise nejprve připomíná, že podle tohoto rozsudku není povinna prokázat skutečné účinky záruky, aby prokázala existenci výhody na straně subjektu s postavením VIPO. V tomto ohledu totiž může vycházet z vyvrátitelné domněnky dané samotnou existencí záruky.
- 100 Komise dále uvádí, že Tribunál v bodech 188 až 192 napadeného rozsudku nesprávně konstatoval, že domněnka o existenci výhody byla vyvrácena, jelikož neměla v dotyčném období skutečný dopad na vztahy IFPEN s bankovními a finančními institucemi, neboť tato okolnost podle ní nepostačuje k vyvrácení této domněnky. K vyvrácení uvedené domněnky je podle ní nutné prokázat, že vzhledem ke konkrétním zvláštěm IFPEN nemůže dotčená záruka tuto instituci v budoucnosti zvýhodnit ve vztazích s výše uvedenými subjekty.
- 101 Komise má konečně za to, že Tribunál porušil čl. 107 odst. 1 SFEU, jakož i důkazní pravidla týkající se existence výhody ve smyslu tohoto ustanovení, když takto omezil rozsah domněnky o existenci výhody.
- 102 IFPEN a francouzská vláda s touto argumentací nesouhlasí.
- 103 IFPEN tvrdí, že Tribunál správně rozhodl, že v projednávané věci se Komise nemohla dovolávat domněnky vyplývající z rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 104 IFPEN zdůrazňuje, že tato domněnka představuje výjimku ze zásady, podle níž Komise musí prokázat, že určité opatření splňuje podmínky, aby mohlo být považováno za „státní podporu“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Taková domněnka musí být tedy vykládána striktně a používána výlučně v případech, kdy je existence skutečné výhody pravděpodobná.
- 105 IFPEN dodává, že Komise ve sporném rozhodnutí neupřesnila důvody, na jejichž základě by mohla být předpokládána existence výhody ve prospěch IFPEN. Zmíněné rozhodnutí proto podle ní nespĺňuje požadavky na odůvodnění, které vyplývají z článku 296 SFEU.
- 106 Co se týče vyvrácení domněnky, IFPEN poznamenává, že Tribunál správně v bodech 189 až 192 napadeného rozsudku uvedl, že během dotčeného období tato instituce neměla ve vztazích s bankovními a finančními institucemi prospěch ze záruky spjaté s jejím postavením VIPO. Komise nadto neposkytla žádnou informaci, která by umožňovala konstatovat, že po roce 2010 mohlo dojít ke změnám v tom smyslu, že by si IFPEN půjčovala částky za jiných než tržních podmínek.
- 107 Francouzská republika má za to, že druhý důvod uplatněný Komisí musí být zamítnut jako neopodstatněný. Tato vláda v této souvislosti v podstatě odkazuje na argumenty, které uvedla v rámci odpovědi na druhou část prvního důvodu.

Závěry Soudního dvora

- 108 Je třeba uvést, že podle ustálené judikatury Soudního dvora se pro kvalifikaci vnitrostátního opatření jako „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU vyžaduje, aby byly splněny všechny následující podmínky. Zaprvé se musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé tento zásah musí být s to ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zatřetí zásah musí poskytovat selektivní zvýhodnění určitému podniku. Začtvrté musí nebo může narušovat hospodářskou soutěž (rozsudky ze dne 21. prosince 2016, Komise v. World Duty Free Group a další, C-20/15 P a C-21/15 P, EU:C:2016:981, bod 53 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 18. května 2017, Fondul Proprietatea, C-150/16, EU:C:2017:388, bod 13).

- 109 Pokud jde konkrétně o třetí z těchto podmínek, je třeba uvést, že podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou za státní podpory považovány zásahy, které mohou v jakékoli formě přímo nebo nepřímo zvýhodňovat podniky nebo které musí být považovány za hospodářské zvýhodnění, které by podnik-příjemce za obvyklých podmínek na trhu nezískal (rozsudky ze dne 2. září 2010, Komise v. Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, bod 40 a citovaná judikatura, a ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 65 a citovaná judikatura).
- 110 Jak Tribunál uvedl v bodě 71 napadeného rozsudku, je třeba zdůraznit, že Komise má povinnost předložit důkaz o existenci státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Z judikatury Soudního dvora v oblasti zásad opatřování důkazů týkajících se státních podpor konkrétně vyplývá, že Komise je povinna pečlivě a nestranně zkoumat dotyčná opatření, aby měla při přijímání konečného rozhodnutí konstatujícího existenci a případně i neslučitelnost nebo protiprávnost podpory k tomuto účelu úplné a spolehlivé poznatky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 63).
- 111 Z rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217, body 98 a 99), však vyplývá, že v rámci uvedeného posouzení se může Komise opřít o vyvratitelnou domněnku, podle níž poskytnutí implicitní a neomezené státní záruky podniku, který nepodléhá běžným postupům vyrovnání a likvidace, má za následek zlepšení jeho finanční situace snížením zátěže, kterou by za obvyklých okolností musel nést jeho rozpočet. V důsledku toho Komisi v rámci řízení týkajícího se režimů stávajících podpor stačí pro prokázání výhody dané takovou zárukou přijímajícímu podniku, aby prokázala samotnou existenci této záruky, a nemusí prokazovat skutečné účinky, které tato záruka měla od okamžiku jejího poskytnutí.
- 112 Právě ve světle těchto úvah je třeba ověřit, zda se Tribunál, jak tvrdí Komise, dopustil nesprávného právního posouzení, když vymezil rozsah vyvratitelné domněnky o existenci výhody založené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), a rozhodl, že byla v projednávaném případě vyvrácena.
- 113 V tomto ohledu je třeba uvést, že Tribunál v bodech 134 až 137 napadeného rozsudku zaprvé zdůraznil, že možnost použít domněnku jako důkazní prostředek závisí na věrohodnosti premis, na kterých je založena. Domněnka zakotvená v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), konkrétně vychází ze dvou premis, jejichž věrohodnost Soudní dvůr akceptoval a podle nichž existence záruky ze strany veřejných orgánů členského státu má příznivý vliv na hodnocení ze strany věřitelů rizika neplnění závazků příjemce této záruky a toto příznivější hodnocení se dále projevuje snížením úvěrových nákladů.
- 114 Zadruhé, pokud jde o vztahy IFPEN s bankovními a finančními institucemi, Tribunál v bodech 188 až 190 napadeného rozsudku konstatoval, že domněnka založená Soudním dvorem byla v projednávaném případě vyvrácena, neboť analýza Komise ukázala, že IFPEN v posuzovaném období nezískala ze záruky spjaté s jejím postavením VIPO skutečnou hospodářskou výhodu.
- 115 Je třeba konstatovat, že konstatování Tribunálu uvedená v bodech 134 až 137 a 188 až 190 rozsudku jsou z právního hlediska nesprávná.
- 116 Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 123 svého stanoviska, samotná skutečnost, že IFPEN získala státní záruku, mohla na straně Komise založit domněnku o existenci výhody ve smyslu rozsudku Soudního dvora ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), jelikož tato domněnka vychází z myšlenky, že VIPO mají nebo mohou mít díky záruce spjaté s jejich postavením lepší finanční podmínky, než jaké jsou obvyklé na finančních trzích. Pro účely uplatnění této domněnky tedy Komise nebyla povinna prokázat skutečné účinky dané záruky (v tomto smyslu rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 99).

- 117 I když je tedy pravda, že taková domněnka je pouze vyvratitelnou domněnkou, může být vyvrácena jen tehdy, když se prokáže, že VIPO s ohledem na hospodářský a právní kontext záruky spjaté s tímto postavením nezískala v minulosti a se vší pravděpodobností nezíská v budoucnosti skutečnou hospodářskou výhodu plynoucí z této záruky.
- 118 Na rozdíl od tvrzení Tribunálu v bodech 134 až 137 a 188 až 190 napadeného rozsudku za těchto okolností nestačí pouhá okolnost, že příjemce takové záruky v minulosti neměl skutečnou hospodářskou výhodu vyplývající z jeho postavení jakožto VIPO, k vyvrácení domněnky o existenci výhody.
- 119 Tribunál tudíž v bodech 134 až 137 napadeného rozsudku nesprávně konstatoval, že možnost uplatnit domněnku založenou Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), vychází z jejích skutečných účinků vůči příjemci, a v bodech 188 až 190 tohoto rozsudku pak opět nesprávně konstatoval, že tato domněnka byla vyvrácena, pokud jde o vztahy IFPEN s bankovními a finančními institucemi.
- 120 Vzhledem k výše uvedeným úvahám je třeba druhému důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

- 121 Ve třetím důvodu kasačního opravného prostředku, který směřuje proti bodům 134 až 161 napadeného rozsudku, Komise tvrdí, že Tribunál nesprávně dospěl k závěru, že se nemohla dovolávat vyvratitelné domněnky o existenci výhody ve prospěch IFPEN ve vztazích s jejími dodavateli a zákazníky.
- 122 Podle Komise Tribunál tento závěr založil v podstatě na nesprávném výkladu výše uvedeného rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), a sdělení o zárukách, jakož i na tom, že záruka údajně neměla žádný dopad na vztahy IFPEN s jejími dodavateli a zákazníky.
- 123 Pokud jde nejprve o výklad rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), Komise tvrdí, že z tohoto rozsudku nevyplývá, že domněnku o existenci výhody nelze použít na vztahy VIPO s jejími dodavateli a zákazníky. V tomto ohledu zdůrazňuje, že výhoda zjištěná Soudním dvorem v uvedeném rozsudku spočívá ve dvou skutečnostech, a sice ve zlepšení úvěrových podmínek a v tom, že VIPO nemusí platit za to, že riziko nese stát. Tato konstatování platí i pro vztahy takové VIPO, jako je IFPEN, s jejími obchodními věřiteli.
- 124 To, že rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), a sdělení o zárukách hovoří v rámci posouzení domněnky o existenci výhody pouze o úvěrech poskytnutých bankovními nebo finančními institucemi, dále nevylučuje, že se uvedená domněnka může uplatnit i ve vztazích VIPO s jejími obchodními věřiteli, jelikož Soudní dvůr uvedl tyto instituce pouze jako příklad.
- 125 Co se zadruhé týče toho, že dotčená záruka údajně neměla žádný dopad na vztahy mezi takovou VIPO, jako je IFPEN, a jejími dodavateli a zákazníky, Komise nejprve uvádí, že nelze důvodně tvrdit, že by obchodní věřitelé byli obecně lhostejní k tomu, zda budou jejich pohledávky splaceny. Riziko nesplnění smluvních závazků je naopak v každé úvěrové transakci, ať již se jedná o finanční nebo obchodní úvěr, faktorem, který má značný dopad na vztah mezi smluvními partnery. Bude-li si tedy obchodní věřitel IFPEN jist tím, že jeho pohledávka bude zaplácena státem, pokud tato instituce nesplní své smluvní závazky, tato okolnost pro něj v zásadě nemá nezanedbatelný význam.

- 126 Komise dále poukazuje na to, že Tribunál v bodě 139 napadeného rozsudku konstatoval, že hypotéza o příznivém vlivu státní záruky na vztahy IFPEN s jejími dodavateli, který se projevuje v poklesu cen uplatňovaných těmito dodavateli, není automaticky pravděpodobná. Ačkoli snížení ceny může být výsledkem různých faktorů, a nikoliv pouze existence záruky spjaté s postavením VIPO, podle Komise nelze ve vztazích VIPO s jejími dodavateli uplatnění domněnky o existenci výhody založené rozsudkem ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), vyloučit.
- 127 IFPEN tvrdí, že Komise se v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku snaží ve skutečnosti zpochybnit skutková a důkazní zjištění, jež Tribunál učinil v bodech 90 až 131 napadeného rozsudku. Tento důvod tedy musí být zamítnut jako nepřijatelný.
- 128 Pokud jde o věc samou, IFPEN a Francouzská republika nesouhlasí s argumenty Komise.
- 129 IFPEN uvádí, že poskytnutí záruky spjaté s postavením VIPO představuje jednotlivou podporu a domněnka stanovená rozsudkem ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), není v projednávané věci použitelná, takže Tribunál podle ní dospěl v bodě 129 napadeného rozsudku ke správnému závěru, že Komise měla za účelem prokázání existence výhody, kterou získala IFPEN, zkoumat skutečné účinky dané záruky.
- 130 IFPEN dále tvrdí, že na rozdíl od toho, co Komise uvádí v kasačním opravném prostředku, neidentifikovala ve sporném rozhodnutí žádnou výhodu pro její věřitele, a to konkrétně její dodavatele a zákazníky.
- 131 V této souvislosti zdůrazňuje, že Komise ve sporném rozhodnutí i v kasačním opravném prostředku nesprávně konstatovala, že co se týče vztahů IFPEN s jejími dodavateli, tito dodavatelé nemusí platit provizi za faktoring při postoupení svých pohledávek za IFPEN, jelikož požívají implicitní státní záruky, a pokud jde o vztahy IFPEN s jejími zákazníky, že díky záruce spjaté s postavením VIPO mohla IFPEN nabídnout svým zákazníkům záruku za řádné plnění ze smlouvy nebo za vynaložení maximálního úsilí. Tribunál tak podle ní dospěl v bodech 99 až 108 a 111 až 120 napadeného rozsudku ke správnému závěru, že hypotéza, kterou uvedla Komise v souvislosti s výhodou, kterou IFPEN údajně získala ve svých vztazích se zákazníky a dodavateli, je pouze teoretická a nepravděpodobná.
- 132 Francouzská republika má za to, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení při vymezení rozsahu domněnky o existenci výhody plynoucí z implicitní a neomezené státní záruky. Podle tohoto členského státu totiž Tribunál správně uvedl, že se tato záruka netýká vztahů VIPO s jejími dodavateli a zákazníky.
- 133 V tomto ohledu Francouzská republika připomíná, že domněnka zakotvená v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), se netýká případu vztahů VIPO s jejími dodavateli či zákazníky, takže ji Komise za takových okolností nemohla uplatnit.
- 134 Jak uvedl Tribunál v bodě 136 napadeného rozsudku, možnost použít takovou domněnku jako důkazní prostředek v každém případě závisí na pravděpodobnosti hypotéz, z nichž vychází.
- 135 V tomto ohledu je sporné rozhodnutí založeno v první řadě na tom, že VIPO, která získala státní záruku, má prospěch z nižších cen dohodnutých s jejími dodavateli. Tribunál přitom správně rozhodl, že snížení cen vychází ve vztazích mezi dodavatelem a dotyčným VIPO z celé řady faktorů, k nimž patří zejména objem vyřízených objednávek, platební lhůty určené dodavatelem nebo doba trvání smluvních vztahů. Snížení cen tedy nemůže být důsledkem existence záruky, kterou poskytly veřejné orgány určité VIPO.

136 V souvislosti se vztahy IFPEN s jejími zákazníky uvedený členský stát dále tvrdí, že Tribunál dospěl v bodě 141 napadeného rozsudku ke správnému závěru, že Komise ve sporném rozhodnutí nedefinovala výhodu, která měla plynout IFPEN z existence státní záruky, a že tudíž domněnka, které se hodlá dovolávat, je v tomto ohledu bezpředmětná. Podle názoru Francouzské republiky totiž Komise neprokázala, jakým způsobem by mohla implicitní a neomezená státní záruka spjatá s postavením VIPO zlepšit postavení IFPEN ve vztazích s jejími zákazníky.

Závěry Soudního dvora

137 Úvodem je třeba připomenout, že na rozdíl od toho, co uvádí IFPEN, se Komise nesnaží v třetím důvodu kasačního opravného prostředku zpochybnit posouzení skutkového stavu a důkazů provedené Tribunálem v napadeném rozsudku.

138 V rámci tohoto důvodu kasačního opravného prostředku totiž Komise tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 134 až 160 napadeného rozsudku konstatoval, že se nemůže dovolávat domněnky o existenci výhody založené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), aby prokázala, že IFPEN byla ve vztazích s jejími dodavateli a zákazníky zvýhodněna v důsledku státní záruky.

139 V tomto ohledu je pravda, že Soudní dvůr v tomto rozsudku výslovně uznal existenci vyvratitelné domněnky o výhodě plynoucí ze záruky spjaté s postavením VIPO, pouze pokud jde o její případné vztahy s bankovními a finančními institucemi. Jak však uvedl generální advokát v bodě 168 svého stanoviska, z uvedeného rozsudku nevyplývá, že by se taková domněnka nemohla uplatnit na jiné vztahy VIPO, a to zejména vztahy s jejími dodavateli a zákazníky.

140 Na rozdíl od toho, co uvedl Tribunál v bodě 147 napadeného rozsudku, nelze zaprvé vyvodit žádný užitečný závěr z toho, že v rozhodnutí „La Poste“, jež bylo napadeno ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), Komise prokazovala existenci výhody ve prospěch VIPO pouze ve vztazích s bankovními a finančními institucemi a nezkoumala její vztahy s dodavateli a zákazníky. Soudní dvůr totiž tuto okolnost nezmínil v bodech 94 až 99 posledně uvedeného rozsudku, ve kterých vyvratitelnou domněnku o výhodě spjaté se zárukou danou postavením VIPO formuloval.

141 Co se dále týče důsledků, které Soud vyvodil v bodě 152 napadeného rozsudku, z odkazu Soudního dvora na rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), v bodě 96 rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), je třeba uvést, že v prvním z těchto rozsudků Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že vnitrostátní soudy měly pravomoc zrušit na základě čl. 108 odst. 3 SFEU státní záruku v situaci, kdy veřejný orgán prostřednictvím této záruky poskytl protiprávní podporu za účelem pokrytí půjčky poskytnuté finančními společnostmi podniku, který by takové financování nemohl získat za běžných tržních podmínek.

142 Ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), nebyla kvalifikace záruky poskytnuté veřejným orgánem jako „státní podpory“ ve prospěch dlužníka věcí diskuse před Soudním dvorem, jelikož bylo nesporné, že v okamžiku poskytnutí této záruky se již dlužník nacházel v obtížích, takže bez takové záruky by nebyl schopen získat financování na kapitálovém trhu.

143 Na rozdíl od toho, co Tribunál konstatoval v bodě 152 napadeného rozsudku, tedy není odkaz na rozsudek užitečný pro účely vymezení rozsahu vyvratitelné domněnky o existenci výhody zavedené Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217).

- 144 Tribunál také v bodě 156 napadeného rozsudku nemohl vyvozovat žádné důsledky stran rozsahu uvedené domněnky z odkazu na body 1.2, 2.1 a 2.2 sdělení o zárukách, který Soudní dvůr učinil v bodě 97 rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217).
- 145 Je sice pravda, že tyto body sdělení o zárukách hovoří pouze o výhodě, která může mít pro příjemce státní záruky podobu výhodnějších úvěrových podmínek, jako je nižší sazba úvěru nebo méně přísné požadavky na zajištění. To, že Soudní dvůr odkázal na uvedené body sdělení o zárukách, však bylo odůvodněno s ohledem na okolnosti věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), jehož předmětem byla pouze otázka výhody, kterou dotčená VIPO mohla mít ze záruky dané jejím postavením ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 146 Konečně je třeba uvést, že argument, který Tribunál hodlal v bodě 159 napadeného rozsudku vyvodit z vyjádření učiněných Soudním dvorem v bodě 104 rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), je přinejmenším nejasný. Nelze totiž pochopit, jak tato vyjádření dokládají, jak Tribunál uvedl, že se jednodušší způsob dokazování akceptovaný Soudním dvorem pro účely určení, zda implicitní a neomezená státní záruka spjatá s postavením VIPO představuje hospodářskou výhodu, uplatní pouze v případě dlužníka, který má díky uvedené záruce nižší úrokové sazby nebo může poskytnout nižší zajištění.
- 147 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 160 napadeného rozsudku konstatoval, že domněnka o existenci výhody založená Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), platí pouze pro vztahy, které se týkají financování, půjčky nebo šířeji úvěru věřitele VIPO, a to konkrétně pro vztahy této VIPO s bankovními a finančními institucemi.
- 148 Třetímu důvodu je proto třeba vyhovět.
- 149 Je však třeba upřesnit, že tento rozsudek nelze vykládat ani v tom smyslu, že se uvedená domněnka uplatní automaticky i na vztahy VIPO s jejími dodavateli a zákazníky, aniž je předtím třeba zkoumat, zda je výhoda, které tato instituce požívá, s ohledem na chování uvedených aktérů podobná výhodě, které požívá ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 150 Jak totiž bylo konstatováno v bodě 116 tohoto rozsudku, domněnka založená v rozsudku ze dne 3. dubna 2014, Francie v. Komise (C-559/12 P, EU:C:2014:217), vychází z premisy, že dotčená VIPO má nebo může získat díky záruce dané jejím postavením lepší finanční podmínky, než jaké jsou obvyklé na finančních trzích. Uplatnění uvedené domněnky na vztahy VIPO s dodavateli a zákazníky je tak odůvodněné pouze v případě, že jsou takové výhodnější podmínky na dotčených trzích dány i ve vztazích s těmito dodavateli a zákazníky.
- 151 Z toho vyplývá, že Komise musí zkoumat hospodářský a právní kontext trhu dotčeného předmětnými vztahy, pokud hodlá uvedenou domněnku uplatnit. Komise musí konkrétně ověřit, zda je chování aktérů na dotčeném trhu důvodem k podložení hypotézy o existenci výhody obdobné výhodě, jakou má VIPO ve vztazích s bankovními a finančními institucemi.
- 152 Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek musí být zrušen v rozsahu, v němž jím Tribunál zrušil čl. 1 odst. 3 až 5, jakož i články 2 až 12 sporného rozhodnutí.

K vrácení věci Tribunálu

- 153 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie může tento v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo vrátit věc Tribunálu k rozhodnutí.

¹⁵⁴ Vzhledem k tomu, že se spor nenachází v takovém stavu, aby mohl být rozhodnut na základě argumentů, z nichž vychází druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku, musí Soudní dvůr vrátit věc Tribunálu za účelem projednání těchto důvodů.

K nákladům řízení

¹⁵⁵ Vzhledem k tomu, že se věc vrací Tribunálu, je třeba rozhodnout o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

- 1) Rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 26. května 2016, Francie a IFP Énergies nouvelles v. Komise (T-479/11 a T-157/12, EU:T:2016:320), se zrušuje v rozsahu, v němž Tribunál tímto rozsudkem zrušil čl. 1 odst. 3 až 5, jakož i články 2 až 12 rozhodnutí Komise 2012/26/EU ze dne 29. června 2011 o státní podpoře C 35/08 (ex NN 11/2008), kterou Francie poskytla veřejné instituci „Institut français du pétrole“.**
- 2) Věc se vrací Tribunálu Evropské unie.**
- 3) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.